

Конвенція про захист прав і основних свобод людини із поправками, внесеними відповідно до положень Протоколу No. 11*

[Переклад здійснено спільно Міністерством закордонних справ України та Українською Правничою Фундацією. Текст офіційного перекладу затверджено Міністерством закордонних справ України, Міністерством юстиції України та Українською комісією з питань правничої термінології.]

Рим

4.XI.1950

До тексту Конвенції було внесено поправки відповідно до положень Протоколу № 3 (ETS No. 45), який набрав чинності 21 вересня 1970 року, Протоколу № 5 (ETS No. 55), який набрав чинності 20 грудня 1971 року, і Протоколу № 8 (ETS No. 118), який набрав чинності 1 січня 1990 року, і цей текст також включив текст Протоколу № 2 (ETS No. 44), який відповідно до пункту 3 статті 5 цього Протоколу був складовою частиною Конвенції з моменту набрання ним чинності 21 вересня 1970 року. Всі положення, що їх було змінено або доповнено згідно з цими протоколами, замінюються Протоколом №11 (ETS No. 155) з 1 листопада 1998 року – дати набрання ним чинності. З цієї дати Протокол № 9 (ETS No. 140), який набрав чинності 1 жовтня 1994 року, скасовується.

Уряди держав – членів Ради Європи, які підписали цю Конвенцію, беручи до уваги Загальну декларацію прав людини, проголошену Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 10 грудня 1948 року, враховуючи, що ця Декларація має на меті забезпечити загальне та ефективне визнання і дотримання прав, які в ній проголошені, враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами і що одним із засобів досягнення цієї мети є забезпечення і подальше здійснення прав людини та основних свобод, знову підтверджуючи свою глибоку віру в ті основні свободи, які складають підвалини справедливості і миру в усьому світі і які найкращим чином забезпечуються, з одного боку, завдяки дієвій політичній демократії, а з іншого боку, завдяки загальному розумінню і дотриманню прав людини, від яких вони залежать, сповнені рішучості, як уряди європейських країн, що є єдиними і мають спільну спадщину політичних традицій, ідеалів, свободи та верховенства права, зробити перші кроки до колективного забезпечення певних прав, проголошених у Загальній декларації, домовилися про таке:

Стаття 1¹

Зобов'язання поважати права людини

Високі Договірні Сторони гарантують кожному, хто перебуває під їхньою юрисдикцією, права і свободи, визначені в розділі I цієї Конвенції.

Розділ I¹

Права і свободи

Стаття 2¹

Право на життя

1. Право кожного на життя охороняється законом. Нікого не може бути умисно позбавлено життя інакше ніж на виконання вироку суду, винесеного після визнання його винним у вчиненні злочину, за який законом передбачене таке покарання.

2. Позбавлення життя не розглядається як таке, що його вчинено на порушення цієї статті, якщо воно є наслідком виключно необхідного застосування сили:

a) при захисті будь-якої особи від незаконного насильства;

b) при здійсненні законного арешту або для запобігання втечі особи, яка законно тримається під вартою;

c) при вчиненні правомірних дій для придушення заворушення або повстання.

Стаття 3¹

Заборона катування

Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Стаття 4¹

Заборона рабства та примусової праці

1. Ніхто не може триматися в рабстві або в підневільному стані.

2. Ніхто не може бути присилуваний виконувати примусову чи обов'язкову працю.

3. Для цілей цієї статті значення терміна „примусова чи обов'язкова праця“ не поширюється на:

a) будь-яку роботу, виконання якої звичайно вимагається під час тримання під вартою, призначеного згідно з положеннями статті 5 цієї Конвенції, або під час умовного звільнення з-під варти;

b) будь-яку службу військового характеру або – у випадку, коли особа відмовляється від неї з релігійних чи політичних мотивів у країнах, де така відмова визнається, – службу, яка має виконуватися замість обов'язкової військової служби;

c) будь-яку службу, яка має виконуватися у випадку надзвичайної ситуації або стихійного лиха, що загрожує життю чи благополуччю суспільства;

d) будь-яку роботу чи службу, яка входить у звичайні громадянські обов'язки.

Стаття 5¹

Право на свободу та особисту недоторканність

1. Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи інакше ніж відповідно до процедури, встановленої законом, і в таких випадках, як:

a) законне ув'язнення особи після її засудження компетентним судом;

b) законний арешт або затримання особи за невиконання законної вимоги суду або для забезпечення виконання будь-якого обов'язку, передбаченого законом;

c) законний арешт або затримання особи, здійснені з метою припровадження її до встановленого законом компетентного органу на підставі обґрунтованої підозри у вчиненні нею правопорушення або якщо є розумні підстави вважати за необхідне запобігти вчиненню нею правопорушення чи її втечі після його вчинення;

d) затримання неповнолітнього на підставі законного рішення з метою застосування наглядових заходів виховного характеру або законне затримання неповнолітнього з метою припровадження його до встановленого законом компетентного органу;

e) законне затримання осіб для запобігання поширенню інфекційних захворювань, законне затримання психічнохворих, алкоголіків або наркоманів чи бродяг;

f) законний арешт або затримання особи, здійснені з метою запобігання її незаконному в'їзду в країну, чи особи, щодо якої вживаються заходи з метою депортації або екстрадиції.

2. Кожного заарештованого має бути негайно поінформовано зрозумілою для нього мовою про підстави його арешту і про будь-яке обвинувачення проти нього.

3. Кожен, кого заарештовано або затримано згідно з положеннями підпункту *c* пункту 1 цієї статті, має негайно постати перед суддею чи іншою службовою особою, якій закон надає право здійснювати судову владу, і має право на судовий розгляд упродовж розумного строку або на звільнення до початку судового розгляду. Таке звільнення може бути обумовлене гарантіями явки в судові засідання.

4. Кожен, кого позбавлено свободи внаслідок арешту або затримання, має право на судовий розгляд, при якому суд без зволікання встановлює законність затримання і приймає рішення про звільнення, якщо затримання є незаконним.

5. Кожен, хто є потерпілим від арешту або затримання на порушення положень цієї статті, має захищене позовом право на відшкодування.

Стаття 6¹

Право на справедливий судовий розгляд

1. Кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків або при встановленні обґрунтованості будь-якого кримінального обвинувачення, висунутого проти нього, має право на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом. Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть не допускатися в зал засідань протягом усього судового розгляду або якоїсь його частини в інтересах збереження моралі, громадського порядку або національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін чи в разі крайньої необхідності, якщо, на думку суду, в особливих випадках публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя.

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено згідно із законом.

3. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, має щонайменше такі права:

a) бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причину обвинувачення проти нього;

b) мати достатньо часу і можливостей для підготовки свого захисту;

с) захищати себе особисто чи використовувати правову допомогу захисника, обраного на власний розсуд, або – якщо він не має достатніх коштів для оплати правової допомоги захисника – одержувати таку допомогу безоплатно, якщо цього вимагають інтереси правосуддя;

д) допитувати свідків обвинувачення або вимагати їхнього допиту, а також вимагати виклику і допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення;

е) якщо він не розуміє мову, яка використовується у суді, або не розмовляє нею, – отримувати безоплатну допомогу перекладача.

Стаття 7¹

Ніякого покарання без закону

1. Нікого не може бути визнано винним у вчиненні кримінального правопорушення на підставі будь-якої дії або бездіяльності, яка на час її вчинення не становила кримінального правопорушення за національними законами або за міжнародним правом. Не може також призначатися покарання, тяжче від того, яке застосовувалося на час вчинення кримінального правопорушення.

2. Ця стаття не стоїть на перешкоді судовому розглядові і покаранню будь-якої особи за будь-які дії чи бездіяльність, які на час їх вчинення становили кримінальне правопорушення згідно із загальними принципами права, визнаними цивілізованими націями.

Стаття 8¹

Право на повагу до приватного і сімейного життя

1. Кожен має право на повагу до його приватного і сімейного життя, до житла і до таємниці кореспонденції.

2. Органи державної влади не можуть втручатися у здійснення цього права інакше ніж згідно із законом і коли це необхідно в демократичному суспільстві в інтересах національної і громадської безпеки або економічного добробуту країни, з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або з метою захисту прав і свобод інших осіб.

Стаття 9¹

Свобода думки, совісті і віросповідання

1. Кожен має право на свободу думки, совісті і віросповідання; це право включає свободу змінювати свою релігію або свої переконання, а також свободу сповідувати свою релігію або переконання як одноособово, так і спільно з іншими, прилюдно чи приватно, в богослужінні, ученні, виконанні та дотриманні релігійних і ритуальних обрядів.

2. Свобода сповідувати релігію або переконання підлягає лише таким обмеженням, які встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах громадської безпеки, для охорони громадського порядку, здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.

Стаття 10¹

Свобода вираження поглядів

1. Кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади

і незалежно від кордонів. Ця стаття не перешкоджає державам вимагати ліцензування діяльності радіомовних, телевізійних або кінематографічних підприємств.

2. Здійснення цих свобод, оскільки воно пов'язане з обов'язками і відповідальністю, може підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для охорони порядку або запобігання злочинам, для охорони здоров'я або моралі, для захисту репутації або прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету і безсторонності суду і є необхідними в демократичному суспільстві.

Стаття 11¹

Свобода зібрань та об'єднання

1. Кожен має право на свободу мирних зібрань та на свободу об'єднання з іншими, включаючи право створювати профспілки і вступати до них для захисту своїх інтересів.

2. Здійснення цих прав не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, які встановлені законом в інтересах національної або громадської безпеки, для охорони порядку або запобігання злочинам, для охорони здоров'я або моралі чи з метою захисту прав і свобод інших осіб і є необхідними в демократичному суспільстві. Ця стаття не перешкоджає запровадженню законних обмежень на здійснення цих прав особами, що входять до складу збройних сил, поліції або органів державного управління.

Стаття 12¹

Право на шлюб

Чоловіки та жінки, які досягли шлюбного віку, мають право на шлюб і створення сім'ї згідно з національними законами, які регулюють здійснення цього права.

Стаття 13¹

Право на ефективний засіб правового захисту

Кожен, чий права і свободи, викладені в цій Конвенції, порушуються, має право на ефективний засіб правового захисту у відповідному національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, що діяли як офіційні особи.

Стаття 14¹

Заборона дискримінації

Здійснення прав і свобод, викладених у цій Конвенції, гарантується без будь-якої дискримінації за ознакою статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного або соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження або інших обставин.

Стаття 15¹

Відступ від зобов'язань під час надзвичайної ситуації

1. Під час війни або іншої надзвичайної ситуації в державі, яка загрожує життю нації, будь-яка Висока Договірна Сторона може вжити заходів, що відступають від її зобов'язань за цією

Конвенцією, виключно в тих межах, яких вимагає гострота становища, – за умови, якщо такі заходи не суперечать іншим її міжнародно-правовим зобов'язанням.

2. Наведене вище положення не може бути підставою для відступу від статті 2, крім випадків смерті внаслідок правомірних воєнних дій, або від статей 3, 4 (пункт 1) і 7.

3. Будь-яка Висока Договірна Сторона, яка використовує це право відступу від своїх зобов'язань, повною мірою інформує Генерального секретаря Ради Європи про вжиті нею заходи і про причини їх вжиття. Вона також інформує Генерального секретаря Ради Європи про те, коли такі заходи було припинено і з якого часу положення Конвенції знову повністю виконуються.

Стаття 16¹

Обмеження щодо політичної діяльності іноземців

Ніщо в статтях 10, 11 і 14 не може розглядатися як таке, що перешкоджає запровадженню Високими Договірними Сторонами обмежень щодо політичної діяльності іноземців.

Стаття 17¹

Заборона зловживання правами

Ніщо в цій Конвенції не може тлумачитися як таке, що надає будь-якій державі, групі або особі будь-яке право займатися будь-якою діяльністю або вчиняти будь-яку дію, спрямовану на скасування будь-яких прав і свобод, що викладені в цій Конвенції, або на їх обмеження в більшому обсязі, ніж передбачено в Конвенції.

Стаття 18¹

Обмеження у застосуванні обмежень на права

Обмеження, які дозволяються цією Конвенцією щодо зазначених прав і свобод, можуть застосовуватися тільки з тією метою, для якої вони передбачені.

Розділ II²

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

Стаття 19

Створення Суду

Для забезпечення додержання Високими Договірними Сторонами їхніх зобов'язань за Конвенцією та протоколами до неї створюється Європейський суд з прав людини (далі „Суд“), який функціонує на постійній основі.

Стаття 20

Кількісний склад суддів

Суд складається з такої кількості суддів, яка відповідає кількості Високих Договірних Сторін.

Стаття 21

Критерії добору суддів

1. Судді повинні мати високі моральні якості, а також мати кваліфікацію, необхідну для призначення на високу судову посаду, чи бути юристами з визнаним авторитетом.
2. Судді засідають у Суді у своїй особистій якості.
3. Упродовж строку своїх повноважень судді не можуть займатися ніякою діяльністю, що є несумісною з їхньою незалежністю, безсторонністю або вимогами виконання посадових обов'язків на постійній основі; усі питання, які виникають у зв'язку із застосуванням цього пункту, вирішуються Судом.

Стаття 22

Вибори суддів

1. Судді обираються Парламентською Асамблеєю від кожної Високої Договірної Сторони більшістю поданих голосів із трьох кандидатів, представлених Високою Договірною Стороною.
2. Така сама процедура застосовується під час довиборів до Суду у випадку приєднання нових Високих Договірних Сторін, а також при заповненні вакансій, що виникають.

Стаття 23

Строк повноважень

1. Судді обираються строком на шість років. Вони можуть бути переобрані. Однак строк повноважень половини складу суддів, обраних на перших виборах, спливає через три роки.
2. Судді, строк повноважень яких спливає через перші три роки, визначаються Генеральним секретарем Ради Європи за жеребом одразу ж після їх обрання.
3. З метою забезпечення, наскільки це можливо, поновлення повноважень половини складу суддів кожні три роки, Парламентська Асамблея може до початку будь-яких наступних виборів вирішити, що тривалість строку або строків повноважень одного або кількох суддів, які мають бути обрані, буде іншою ніж шість років, але не більшою дев'яти і не меншою трьох років.
4. У випадках, коли йдеться про більше ніж один строк повноважень і коли Парламентська Асамблея застосовує попередній пункт, розподіл строків повноважень здійснюється Генеральним секретарем Ради Європи за жеребом одразу ж після виборів.
5. Суддя, обраний для заміни судді, строк повноважень якого не сплив, обіймає посаду протягом решти строку повноважень свого попередника.
6. Строк повноважень суддів спливає, коли вони досягають 70-річного віку.
7. Судді обіймають свою посаду до їх заміни. Проте після заміни вони продовжують розгляд тих справ, які вже є в їхньому провадженні.

Стаття 24

Звільнення з посади

Жоден суддя не може бути звільнений з посади, якщо тільки рішення про його невідповідність встановленим вимогам не буде ухвалене іншими суддями більшістю у дві третини голосів.

Стаття 25

Канцелярія та судові секретарі

Суд має канцелярію, функції та організація якої визначаються в Регламенті Суду. Суду в його діяльності надають допомогу судові секретарі.

Стаття 26

Пленарні засідання Суду

На пленарних засіданнях Суду:

- a) обираються його Голова та один або два заступники Голови строком на три роки; вони можуть бути переобрані;
- b) створюються палати на встановлений строк;
- c) обираються голови палат Суду; вони можуть бути переобрані;
- d) приймається Регламент Суду; та
- e) обираються Секретар Суду та один або кілька заступників Секретаря.

Стаття 27

Комісії, палати та Велика палата

1. Для розгляду переданих йому справ Суд засідає в комісіях у складі трьох суддів, у палатах у складі семи суддів та у Великій палаті у складі сімнадцяти суддів. Палати Суду створюють комісії на встановлений строк.
2. Як член палати та Великої палати за посадою засідає суддя, обраний від заінтересованої держави-учасниці, або, за відсутності такого чи в разі неспроможності такого взяти участь у засіданні, особа, яка визначається на вибір такої держави і засідає як суддя.
3. До складу Великої палати входять також Голова Суду, заступники Голови, голови палат та інші судді, які визначаються відповідно до Регламенту Суду. Якщо справа передається до Великої палати згідно зі статтею 43, у Великій палаті не може засідати жоден суддя з палати, яка постановила судове рішення, за винятком голови палати та судді, який засідав від заінтересованої держави-учасниці.

Стаття 28

Заяви комісій про неприйнятність

Комісія може – одноставним голосуванням – визнати непринятною або вилучити з реєстру справ індивідуальну заяву, подану згідно зі статтею 34, якщо така ухвала може бути винесена без додаткового вивчення. Ухвала комісії є остаточною.

Стаття 29

Ухвали палат щодо прийнятності та суті заяв

1. Якщо згідно зі статтею 28 жодної ухвали не винесено, палата приймає рішення щодо прийнятності та суті індивідуальних заяв, поданих згідно зі статтею 34.

2. Палата приймає рішення щодо прийнятності та суті міждержавних заяв, поданих згідно зі статтею 33.

3. Ухвала щодо прийнятності виноситься окремо, якщо Суд, у виняткових випадках, не вирішить інакше.

Стаття 30

Відмова від юрисдикції на користь Великої палати

Якщо справа, яку розглядає палата, порушує серйозне питання щодо тлумачення Конвенції чи протоколів до неї або якщо вирішення питання, яке вона розглядає, може призвести до результату, несумісного з рішенням, постановленим Судом раніше, палата може в будь-який час до постановлення свого рішення відмовитися від своєї юрисдикції на користь Великої палати, якщо жодна зі сторін у справі не заперечує проти цього.

Стаття 31

Повноваження Великої палати

Велика палата:

a) приймає рішення щодо заяв, поданих згідно зі статтею 33 або статтею 34, якщо палата відмовилася від своєї юрисдикції згідно зі статтею 30 або якщо справу було передано їй на розгляд згідно зі статтею 43; та

b) розглядає запити про надання консультативних висновків, подані згідно зі статтею 47.

Стаття 32

Юрисдикція Суду

1. Юрисдикція Суду поширюється на всі питання, які стосуються тлумачення та застосування Конвенції і протоколів до неї і які передаються йому на розгляд відповідно до статей 33, 34 і 47.

2. У випадку виникнення спору щодо юрисдикції Суду спір вирішується Судом.

Стаття 33

Міждержавні справи

Будь-яка Висока Договірна Сторона може передати на розгляд Суду питання про будь-яке порушення положень Конвенції та протоколів до неї, яке, як вона вважає, було допущене іншою Високою Договірною Стороною.

Стаття 34

Індивідуальні заяви

Суд може приймати заяви від будь-якої особи, неурядової організації або групи осіб, що вважають себе потерпілими від порушення однією з Високих Договірних Сторін прав, викладених у Конвенції або протоколах до неї. Високі Договірні Сторони зобов'язуються не перешкоджати ніяким чином ефективному здійсненню цього права.

Стаття 35

Критерії прийнятності

1. Суд може прийняти питання до розгляду тільки після того, як було вичерпано всі національні засоби правового захисту – відповідно до загальновизнаних норм міжнародного права, і впродовж шести місяців від дати прийняття остаточного рішення.
2. Суд не розглядає жодної заяви, поданої згідно зі статтею 34, якщо вона:
 - a) є анонімною; або
 - b) за своєю суттю порушує питання, що вже було розглянуте Судом або вже подане на розгляд за іншою процедурою міжнародного розслідування чи врегулювання, і якщо вона не містить відповідної нової інформації.
3. Суд визнає непринятною будь-яку індивідуальну заяву, подану згідно зі статтею 34, якщо він вважає, що ця заява є несумісною з положеннями Конвенції або протоколів до неї, явно необгрунтованою або є зловживанням правом на подання заяви.
4. Суд відхиляє будь-яку заяву, якщо він вважає її непринятною згідно з цією статтею. Він може зробити це на будь-якій стадії провадження у справі.

Стаття 36

Участь третьої сторони

1. У всіх справах, які розглядаються палатою або Великою палатою, Висока Договірна Сторона, громадянин якої є заявником, має право подати свої міркування у письмовій формі і брати участь у слуханнях.
2. Голова Суду може, в інтересах належного відправлення правосуддя, запропонувати будь-якій Високій Договірній Стороні, яка не є стороною в судовому розгляді, або будь-якій заінтересованій особі, яка не є заявником, подати свої міркування у письмовій формі або брати участь у слуханнях.

Стаття 37

Вилучення заяв із реєстру справ

1. Суд може на будь-якій стадії провадження у справі вилучити заяву з реєстру справ, якщо обставини дозволяють дійти висновку, що:
 - a) заявник не має наміру далі підтримувати свою заяву; або
 - b) спір уже вирішено; або
 - c) на будь-якій іншій підставі, встановленій Судом, подальший розгляд заяви не є виправданим.

Однак Суд продовжує розгляд заяви, якщо цього вимагає повага до прав людини, визначених у Конвенції та протоколах до неї.

2. Суд може знову поновити заяву в реєстрі справ, якщо, на його думку, обставини це виправдовують.

Стаття 38

Розгляд справи та процедура дружнього врегулювання

1. Якщо Суд визнає заяву прийнятною, він:

a) розглядає справу разом із представниками сторін і, в разі необхідності, проводить розслідування, для ефективного здійснення якого заінтересовані держави створюють усі необхідні умови;

b) надає себе у розпорядження заінтересованих сторін з метою забезпечення дружнього врегулювання спору на основі поваги до прав людини, визначених у Конвенції та протоколах до неї.

2. Переговори, які здійснюються згідно з підпунктом *b* пункту 1, є конфіденційними.

Стаття 39

Досягнення дружнього врегулювання

У разі досягнення дружнього врегулювання Суд вилучає справу з реєстру, прийнявши відповідне рішення, яке містить лише стислий виклад фактів і досягнутого вирішення.

Стаття 40

Слухання у відкритому засіданні та доступ до документів

1. Слухання проводяться у відкритому засіданні, якщо Суд у виняткових випадках не вирішить інакше.

2. Доступ до документів, які здаються на зберігання Секретареві, має бути відкритим, якщо Голова Суду не вирішить інакше.

Стаття 41

Справедлива сатисфакція

Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.

Стаття 42

Рішення палат

Рішення палат стають остаточними відповідно до пункту 2 статті 44.

Стаття 43

Передача справ на розгляд Великої палати

1. Упродовж трьох місяців від дати постановлення рішення палатою будь-яка сторона у справі може, у виняткових випадках, звернутися з клопотанням про передачу справи на розгляд Великої палати.

2. Колегія у складі п'яти суддів Великої палати приймає таке клопотання, якщо справа порушує серйозне питання щодо тлумачення або застосування Конвенції чи протоколів до неї або важливе питання загального значення.

3. Якщо колегія приймає клопотання, Велика палата вирішує справу шляхом постановлення судового рішення.

Стаття 44

Остаточні судові рішення

1. Рішення Великої палати є остаточним.

2. Рішення палати стає остаточним:

a) якщо сторони заявляють про те, що вони не звертатимуться із клопотанням про передання справи на розгляд Великої палати; або

b) через три місяці від дати постановлення рішення, якщо клопотання про передання справи на розгляд Великої палати не було заявлено; або

c) якщо колегія Великої палати відхиляє клопотання про передання справи на розгляд Великої палати згідно зі статтею 43.

3. Остаточне судове рішення опубліковується.

Стаття 45

Умотивування судових рішень та ухвал

1. Судові рішення та ухвали про прийнятність або неприйнятність заяв мають бути вмотивовані.

2. Якщо судове рішення цілком або частково не виражає одностайної думки суддів, кожний суддя має право викласти окрему думку.

Стаття 46

Обов'язкова сила судових рішень та їх виконання

1. Високі Договірні Сторони зобов'язуються виконувати остаточне рішення Суду в будь-якій справі, в якій вони є сторонами.

2. Остаточне рішення Суду надсилається Комітетові міністрів, який здійснює нагляд за його виконанням.

Стаття 47

Консультативні висновки

1. Суд може, на запит Комітету міністрів, надавати консультативні висновки з правових питань, які стосуються тлумачення Конвенції та протоколів до неї.

2. Такі висновки не поширюються на питання, які стосуються змісту чи обсягу прав і свобод, визначених у розділі I Конвенції та протоколах до неї, або на будь-яке інше питання, яке Суд чи Комітет міністрів можуть розглядати внаслідок будь-якого провадження, що може бути порушене відповідно до Конвенції.

3. Рішення Комітету міністрів про подання запиту щодо консультативного висновку Суду ухвалюються більшістю голосів представників, які мають право засідати в Комітеті.

Стаття 48

Консультативна компетенція Суду

Суд вирішує, чи належить до його компетенції, визначеної у статті 47, запит Комітету міністрів про надання консультативного висновку.

Стаття 49

Умотивування консультативних висновків

1. Консультативні висновки Суду мають бути вмотивовані.
2. Якщо консультативний висновок цілком або частково не виражає одностайної думки суддів, кожний суддя має право викласти окрему думку.
3. Консультативні висновки Суду передаються Комітетові міністрів.

Стаття 50

Витрати Суду

Витрати Суду покладаються на Раду Європи.

Стаття 51

Привілеї та імунітети суддів

Судді під час виконання своїх обов'язків користуються привілеями та імунітетами, передбаченими у статті 40 Статуту Ради Європи і в угодах, укладених згідно з цією статтею Статуту.

Розділ III ^{1,3}

Інші положення

Стаття 52 ¹

Запити Генерального секретаря

На запит Генерального секретаря Ради Європи будь-яка Висока Договірна Сторона надає роз'яснення щодо того, яким чином її внутрішнє законодавство забезпечує ефективне виконання будь-якого з положень цієї Конвенції.

Стаття 53 ¹

Гарантії існуючих прав людини

Ніщо в цій Конвенції не може тлумачитись як таке, що обмежує або порушує будь-які права людини та основні свободи, які можуть гарантуватися законами будь-якої Високої Договірної Сторони або будь-якою іншою угодою, стороною якої вона є.

Стаття 54 ¹

Повноваження Комітету міністрів

Ніщо в цій Конвенції не стоїть на перешкоді повноваженням Комітету міністрів, наданим йому Статутом Ради Європи.

Стаття 55¹

Відмова від інших засобів врегулювання спорів

Високі Договірні Сторони погоджуються, що без спеціальної домовленості вони не користуватимуться існуючими між ними чинними договорами, конвенціями або деклараціями для вирішення, шляхом оскарження, спору, який виникає внаслідок тлумачення або застосування цієї Конвенції, засобами врегулювання спорів, не передбаченими цією Конвенцією.

Стаття 56¹

Територіальне застосування

1². Будь-яка держава може при ратифікації або будь-коли після цього заявити в повідомленні на ім'я Генерального секретаря Ради Європи про те, що дія цієї Конвенції поширюється – з урахуванням пункту 4 цієї статті – на всі або деякі з територій, за міжнародні відносини яких вона є відповідальною.

2. Дія Конвенції поширюється на територію або території, визначені в повідомленні, з тридцятого дня після отримання цього повідомлення Генеральним секретарем Ради Європи.

3. Однак положення цієї Конвенції застосовуються до таких територій з належним урахуванням місцевих вимог.

4². Будь-яка держава, яка зробила заяву відповідно до пункту 1 цієї статті, може будь-коли після цього заявити від імені однієї або кількох територій, яких стосується заява, що вона визнає компетенцію Суду приймати заяви від окремих осіб, неурядових організацій або груп осіб згідно зі статтею 34 цієї Конвенції.

Стаття 57¹

Застереження

1. Будь-яка держава при підписанні цієї Конвенції або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти може зробити застереження стосовно будь-якого окремого положення Конвенції з огляду на те, що той чи інший закон, чинний на той час на її території, не відповідає цьому положенню. Застереження загального характеру згідно з цією статтею не дозволяються.

2. Будь-яке застереження, зроблене згідно з цією статтею, має містити стислий виклад відповідного закону.

Стаття 58¹

Денонсація

1. Висока Договірна Сторона може денонсувати цю Конвенцію тільки зі спливом п'яти років з дати, коли вона стала її стороною, і через шість місяців після подання відповідного повідомлення на ім'я Генерального секретаря Ради Європи, який інформує про це інші Високі Договірні Сторони.

2. Така денонсація не звільняє заінтересовану Високу Договірну Сторону від її зобов'язань за цією Конвенцією стосовно будь-якого діяння, яке могло бути порушенням таких зобов'язань і могло бути здійсненим нею до дати, від якої денонсація набрала чинності.

3. Будь-яка Висока Договірна Сторона, яка перестає бути членом Ради Європи, перестає бути й стороною цієї Конвенції на тих самих умовах.

4². Відповідно до положень попередніх пунктів, Конвенція може бути денонсована стосовно будь-якої території, на яку було поширено її дію згідно із заявою, зробленою на підставі статті 56.

Стаття 59¹

Підписання та ратифікація

1. Ця Конвенція відкрита для підписання членами Ради Європи. Вона підлягає ратифікації. Ратифікаційні грамоти здаються на зберігання Генеральному секретареві Ради Європи.

2. Ця Конвенція набирає чинності після здачі на зберігання десяти ратифікаційних грамот.

3. Для тих держав, які підписали цю Конвенцію і які ратифікуватимуть її після набрання нею чинності, Конвенція набирає чинності з дня здачі на зберігання їхніх ратифікаційних грамот.

4. Генеральний секретар Ради Європи повідомляє всіх членів Ради Європи про набрання Конвенцією чинності, про Високі Договірні Сторони, які ратифікували її, і про задачу на зберігання усіх подальших ратифікаційних грамот.

Вчинено в Римі четвертого дня листопада місяця 1950 року англійською і французькою мовами, причому обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який зберігатиметься в архіві Ради Європи. Генеральний секретар надсилає засвідчені копії цієї Конвенції кожній державі, яка її підписала.

¹ Назву включено відповідно до положень Протоколу №11 (ETS No. 155).

² Текст із поправками, внесеними відповідно до положень Протоколу №11 (ETS No. 155).

³ Статті цього розділу перенумеровано відповідно до положень Протоколу №11 (ETS No. 155).

⁴ Назви статей включено та текст доповнено відповідно до положень Протоколу № 11 (ETS No. 155) з моменту набрання ним чинності.

⁵ Текст включено відповідно до положень Протоколу № 11 (ETS No. 155).